

Yeşilirmak ve Amasya

A

MASYA, Hititler döneminden bu yana birçok medeniyetin katman katman iz bıraktığı bir şehirdir.

Harşena dağındaki kale eteklerinde bulunan beş adet Pontus kral mezarı bizi 2 bin 300-200 yıl öncesine götürür. MÖ 69 yılında şehri kuşatan Romalılar tarafından içlerindeki hediyeler Roma'ya götürüldükten sonra boş kalan mezar odaları, depo, Bizans döneminde şapel, Selçuklu ve Osmanlı dönemin-

de hapishâne ve yangınlarda sığınak olarak kullanılmıştır.

Yeşilirmak kenarında târihî sur önünde sıralanan Yalıboyu evleri, mektebi, câmisi, hamamı, çeşmeleriyle tipik bir Osmanlı mahallesinin özgün yüzüdür. Ressamı bilinmeyen bir tablo gibi, hiçbiri diğerini taklit etmeden ama ahenk içinde inşâ edilmiş bu ahşap-karkas, eliböğünde, cumbalı evler zamânın zevkini yansıtır.

Evlerin sokağa açılan bahçelerinde su kuyusu ve ocak bulunur. Evde sofaya

çıkan her oda bağımsız birim hâlinde oturma, yatma, yıkanma, yemek yeme, hatta yemek pişirme mekânı olarak kullanılabilir. Sedir (makat) duvara yaslanır, odanın ortası boştur. Az sayıdaki eşyâ, amaca dönük olarak yük-lükten çıkarılır, işi bitince kaldırılır. Ahşap tavan, kapı, dolap bezemeleri eve zenginlik katar.

Evliyâ Çelebi, Amasya'daki su dolaplarının meşhur olduğunu yazar.

— MURAT D. ÇEKİN

